

Beleidsplan

Actief burgerschap en sociale integratie

2014-2018



openbare basisschool

De Toermalijn 

Inhoudsopgave:

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	3
2. Kenmerken van de “omgeving” en de leerlingen.....	3
3. Risico’s.....	3
4. Visie.....	4
5. Hoofddoelen.....	4
6. Hoofddoelen worden bereikt door:.....	5
6.1 Methode: Kinderen en hun morele (sociale) talenten.....	5
6.2 Overzicht van activiteiten voor participatie, democratie en identiteit op de Toermalijn.....	17
6.3 Uitwerking van deze activiteiten voor participatie, democratie en identiteit op de Toermalijn.....	18
7. Kwaliteitszorg: rapportage en evaluatie.....	23

1) Inleiding: Actief burgerschap en sociale integratie.

Burgerschap is geen vak. Bij burgerschapsvorming zijn kennis, vaardigheden en houdingen belangrijk. Dit kan worden bereikt door het oefenen van democratische principes in de klas en op school, het bijdragen door leerlingen aan de kwaliteit van de school door ze verantwoordelijkheid en ruimte voor initiatieven te geven. Leren door doen dus. De school is een oefenplaats voor goed burgerschap. Op de Toermalijn staat samenwerken centraal. Onze school is een school waar iedereen zonder onderscheid naar godsdienst of levensovertuiging of wat voor kenmerk dan ook, welkom is.

Wij streven ernaar onze kinderen goed voor te bereiden, zodat zij straks hun weg kunnen vinden in de veelheid van mogelijkheden. Zodat zij zich als mens kunnen ontplooiën en zich in de maatschappij een eigen plaats kunnen verwerven.

We zullen kinderen moeten leren kiezen, rekening houdend met alle positieve en negatieve zaken en met respect voor de overtuiging van anderen. We willen kinderen leren samen te bouwen aan een wereld waarin wederzijdse verdraagzaamheid en respect beter tot ontwikkeling kunnen komen. We willen een leeromgeving creëren waarin kinderen ondervinden dat samenwerking nuttig en aangenaam is. We zorgen ervoor dat de school openheid, warmte en een goede sfeer uitstraalt en waar ontmoeten en ontdekken sleutelwoorden zijn.

Burgerschap is niet bedoeld om brave burgers voort te brengen. Op de Toermalijn leren wij de kinderen, door actief handelen en democratie binnen een pluriforme samenleving, zij recht hebben op een eigen mening met respect voor diversiteit.

2) Kenmerken van de “omgeving” en de leerlingen

De Toermalijn staat in het licht vergrijzende dorp, Cothen. Er heerst een echte dorpscultuur op onze school. De ouders (en kinderen) zijn heel sociaal, altijd bereid de school en elkaar te helpen, respecteren elkaar en hebben een positieve, kritische insteek.

Over het algemeen zijn ouders bij de school betrokken, doordat daar vanuit school aandacht voor wordt gevraagd door middel van werkgroepen, bijeenkomsten en activiteiten.

De groep ouders/verzorgers kenmerkt zich als een groep met een diverse achtergrond/opleiding. Er is weinig variatie in geloofsovertuigingen. De school is een afspiegeling van het dorp, maar niet van de maatschappij.

Onze leerlingen groeien desondanks wel op in een steeds complexere, pluriforme maatschappij. Omdat zij nu al deel uitmaken van de samenleving vindt onze school het van belang om haar leerlingen op een goede manier hierop voor te bereiden.

3) Risico's

De ouder- en leerling-populatie en de dorpscultuur laat indirect gevolgen zien voor ons beleid m.b.t. actief burgerschap en sociale integratie. Doordat veel leerlingen weinig in aanraking komen met andere (niet westerse) geloofsovertuigingen, culturen en gewoontes is het van belang dat hier kennis van genomen wordt en dat zij een open houding kunnen aannemen. Er wordt al een aantal jaren door een vakdocent levensbeschouwelijk onderwijs gegeven in groep 7 en 8, maar ook de jongere kinderen dienen een gedegen voorbereiding te krijgen op de multiculturele samenleving. Wij zijn van mening dat dit niet alleen voor de leerlingen belangrijk is, maar ook hun ouders en verzorgers dienen deze open houding aan te nemen.

Als school zien wij enkele risico's die de ontwikkeling van goed burgerschap belemmeren.

- er ontstaat een tendens dat wij steeds meer in een individuele maatschappij leven. Mensen houden steeds minder rekening met elkaar en zijn steeds meer gericht op de eigen persoon en/of het eigen gezin;

- de normen en waarden die gelden in de samenleving vervagen
- op de Toermalijn komen de leerlingen weinig in aanraking met andere culturen;

4) Visie

Op de Toermalijn is ons streven kinderen goed voor te bereiden, zodat zij straks de houding, kennis en vaardigheden bezitten om goed te kunnen functioneren in een snel veranderende en multiculturele samenleving.

Vanuit onze openbare identiteit vinden wij het belangrijk dat leerlingen op een bewuste manier in het leven staan, waarbij ze niet alleen respect hebben voor elkaar en andere culturen en gewoonten, maar ook naar anderen omzien. Daarbij hoort ook het tonen van betrokkenheid, waarde hechten aan mens, omgeving en materiaal en trots zijn op jezelf en anderen.

Door op de Toermalijn voldoende communicatieve vaardigheden te verwerven leren onze leerlingen met respect naar ieders beargumenteerde mening te luisteren, elkaar uit te laten spreken, te discussiëren en debatteren.

Samenwerken staat centraal op de Toermalijn. Hierbij is het van belang dat er een open en onbevooroordeelde houding aangenomen wordt, zodat er aandacht en inlevingsvermogen ervaren wordt voor andere culturen en gewoonten. Aan het einde van de basisschool hebben onze leerlingen genoeg bagage om de samenleving vol zelfvertrouwen tegemoet te treden, om zelf initiatieven te nemen en daarmee een actieve rol in onze samenleving te kunnen vervullen.

5) Hoofddoelen

1. We voeden onze leerlingen op tot fatsoenlijke evenwichtige mensen die respectvol, vanuit duidelijke waarden en normen, omgaan met de medemens.
2. Wij voeden onze leerlingen op tot personen, die weten wat democratie inhoudt en die daar ook naar handelen. Ze leren hun mening over maatschappelijke thema's te verwoorden en open te staan voor andere ideeën.
3. We voeden onze leerlingen op tot mensen, die initiatieven nemen en/of actief betrokken willen zijn bij de samenleving, gericht op samenwerking.
4. We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van, vaardigheden bezitten en respect hebben voor andere opvattingen en geloofsovertuigingen.
5. Wij voeden onze leerlingen op tot mensen met een cognitief en sociaal zelfvertrouwen, die met een open houding in de samenleving staan.

6) Hoofdoelen worden bereikt door:

6.1 De methode 'Kinderen en hun morele en sociale talenten'.

Wij gebruiken wekelijks de methode "kinderen en hun morele talenten". In de onderbouw leren leerlingen waarden te herkennen in sociale situaties en bedenken zij samen oplossingen. In de bovenbouw vormen de leerlingen in groepjes hun mening over een sociaal dilemma. Zij bedenken wat je kunt doen, en welke gevolgen de keuzes hebben. De doelen van de lessen zijn onderverdeeld in vaardigheden en kennis, waaruit een juiste houding kan voortvloeien. In de 8 projecten per jaargroep staat per project één waarde centraal, welke hieronder genoemd worden. Indien de klassensituatie daarom vraagt, zullen ook facultatieve lessen worden aangeboden vanuit de methode "kinderen en hun sociale talenten".

Groep 1:		Doelen les 1t/m 3	Doelen facultatieve les
Weldadigheid:	1. Behulpzaamheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Samen opruimen)	<u>Vaardigheden:</u> Kunnen zien wanneer iets zwaar is voor de ander. Om hulp kunnen vragen <u>Kennis:</u> Weten wat je kunt doen om te helpen. Weten dat je om hulp mag vragen. Weten waarom je moet opruimen
	2. Zorgzaamheid voor de omgeving	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Omgeving netjes houden)	<u>Vaardigheden:</u> Ervaringen kunnen delen over 'iets kwijt zijn'. <u>Kennis:</u> Weten waarom je moet opruimen, weten dat opruimen het einde van het spel kan betekenen. weten hoe het voelt als iemand iets kwijt is, weten wat je dan voor iemand kan doen
	3. Verdraagzaamheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Verdraagzaam zijn als iets per ongeluk iets gebeurt)	<u>Vaardigheden:</u> Sorry kunnen zeggen. Een leuk cadeautje bedenken voor iemand. <u>Kennis:</u> Weten wanneer je sorry moet, weten hoe het voelt om sorry te zeggen. Weten hoe het voelt als je kritiek krijgt en wat je dan kunt doen. Weten dat er verschil kan zijn in wat mensen leuk vinden.
Rechtvaardigheid	4. Eerbied voor eigendom	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Spullen lenen kan, maar wees er zuinig op)	<u>Vaardigheden:</u> iets kunnen vragen om te gebruiken. Herkennen van onaardigheid, rustig er iets van kunnen en mogen zeggen <u>Kennis:</u> Weten dat je op je beurt moet wachten.

Betrouwbaarheid	5. Waarheidsgetrouwheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Dilemma over liegen)	<u>Vaardigheden</u> : Ervaringen kunnen delen, elkaar aan het lachen kunnen maken. Sorry kunnen zeggen <u>Kennis</u> : Weten wanneer je sorry moet, weten hoe het voelt om sorry te zeggen.
Zelfbeheersing	6. Geduld	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Op je beurt wachten bij de vertelkring)	<u>Vaardigheden</u> : Naar elkaar kunnen luisteren. Op een nette manier aandacht vragen, op je beurt wachten, verbaal ruzies oplossen, <u>Kennis</u> : Weten hoe het voelt als jijzelf of een ander oneerlijk is. Weten waarom het aardig is om naar een ander te luisteren.
	7. Doorzettingsvermogen	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen, (Moeite met de rits van een jas)	<u>Vaardigheden</u> : Kunnen doorzetten als iets niet lukt. Je taak afmaken binnen de tijd. Tevreden kunnen zijn met je werk. Aanwijzingen kunnen opvolgen. <u>Kennis</u> : Weten dat fouten maken mag, weten hoe het voelt als je een beperkte tijd hebt voor een taak. Weten dat je aanwijzingen moet begrijpen als je ze opvolgt,
Fatsoen	8. Beleefdheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Storen bij een telefoongesprek)	<u>Vaardigheden</u> : Naar elkaar kunnen luisteren. Op een nette manier aandacht vragen, op je beurt kunnen wachten. Iets kunnen vragen om te gebruiken. <u>Kennis</u> : Weten waarom het aardig is te luisteren. Weten dat op je beurt moet wachten als je iets van een ander wilt gebruiken.

Groep 2:		Doelen les 1t/m 3	Doelen facultatieve les
Weldadigheid:	1. Onbaatzuchtigheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Samen delen)	<u>Vaardigheden</u> : Ervaringen kunnen delen over 'iets kwijt zijn'/'ergens nieuw zijn'. <u>Kennis</u> : Weten hoe het voelt als iemand iets kwijt is/ergens nieuw is. Weten wat kun je dan voor iemand kan doen. Weten waarom je moet opruimen, weten dat opruimen het einde van het spel kan betekenen

	2. Zorgzaamheid voor de omgeving	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Zorg voor de plantjes)	<u>Vaardigheden</u> :Kunnen zien wanneer iets zwaar is voor de ander. Om hulp kunnen vragen <u>Kennis</u> : Weten waarom je moet opruimen, weten dat opruimen het einde van het spel kan betekenen. Weten dat wat je beloofd ook moet doen, weten hoe het voelt als de belofte niet nagekomen is.
Rechtvaardigheid	3. Gelijkheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Spelen met alleen jongens/meisjes)	<u>Vaardigheden</u> : Emotie kunnen herkennen. Kunnen vragen of je mee mag doen. Verbaal ruzies kunnen oplossen <u>Kennis</u> : Weten dat 'nee' zeggen mag, weten hoe dat voelt Als iemand nee zegt tegen jou weten wat je dan kunt doen. Weten dat je mag vragen om mee te doen. Weten hoe het voelt als jijzelf of een ander oneerlijk is.
Betrouwbaarheid	4. Geloofwaardigheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (On)geloofwaardige verhalen	<u>Vaardigheden</u> : Ervaringen kunnen delen, elkaar aan het lachen kunnen maken. Over jezelf vertellen in de groep. <u>Kennis</u> : Weten of je wel/niet graag in het middelpunt van de belangstelling staat.
	5. Trouw	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Spelen volgens afspraak of toch op het laatste moment een ander kiezen)	<u>Vaardigheden</u> : Ervaringen kunnen delen over het onderwerp 'iemand missen'. Afscheid kunnen nemen in verschillende situaties. Kunnen zien of iemand graag alleen speelt of liever samen. Verbaal ruzies oplossen, <u>Kennis</u> : Weten dat het aardig is met iemand te spelen. Weten hoe het voelt als jijzelf of een ander oneerlijk is.
	6. Waarheidsgetrouwheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Dilemma over liegen)	<u>Vaardigheden</u> : Aardig kunnen zeggen dat je een idee van de ander niet leuk vindt. Kunnen zeggen wat jezelf/een ander goed kan en hoe je dat moet zeggen, <u>Kennis</u> : Weten dat je mag zeggen dat je een idee niet leuk vindt.

Zelfbeheersing	7. Moed	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Liegen omdat je ergens bang voor bent)	<u>Vaardigheden:</u> Kunnen doorzetten, ook als je iets moeilijk/eng vindt. Jezelf kunnen voorstellen, ook aan een volwassene. Op een nette manier aandacht vragen, op je beurt wachten. <u>Kennis:</u> Weten hoe het voelt als je iets eng/moeilijk vindt.
Fatsoen	8. Goedgemanierdheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Goede manieren bij het eten/drinken)	<u>Vaardigheden:</u> Iemand kunnen feliciteren <u>Kennis:</u> Weten hoe je op een nette manier aandacht kunt krijgen. Weten dat je 'nee' kunt en mag zeggen, weten dat je ongewenst lichamen contact niet hoeft te accepteren, ook niet van een volwassene.

Groep 3:		Doelen les 1t/m 3	Doelen facultatieve les
Weldadigheid:	1. Behulpzaamheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Letterdoos valt, dilemma hulp)	<u>Vaardigheden:</u> Ervaringen kunnen delen over kwijt ergens nieuw zijn. Iemand kunnen helpen zonder voorzeggen. Iemand hulp kunnen aanbieden. <u>Kennis:</u> Manieren kennen om een ander te helpen met zijn werk. Weten hoe het voelt als iemand ergens nieuw is. Weten wat je dan voor iemand kan doen. Weten dat niet iedereen hulp wil en dit accepteren.
	2. Verdraagzaamheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Klein broertje wil meespelen)	<u>Vaardigheden:</u> leidende en volgende rol aannemen in een spel . Vast kunnen houden aan je eigen mening <u>Kennis:</u> Weten hoe het voor een ander is, als die altijd jouw zin moet doen. Weten dat het aardig is de wensen van een ander te volgen en dat soms ook moet. Weten dat meningen verschillen en dat dat niet erg is,

Rechtvaardigheid	3. Eerbied voor eigendom	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (Knickers kwijt, iemand heeft ze meegenomen)	<u>Vaardigheden:</u> Kunnen herkennen dat een ander onaardig doet en rustig daarvan iets zeggen. Ervaringen kunnen delen over 'iets kwijt zijn'. Iets kunnen vragen om te gebruiken. <u>Kennis:</u> Weten dat je wat mag zeggen als een ander onaardig doet. Weten wat je voor iemand kan doen als diegene iets kwijt is. Weten dat op je beurt moet wachten als je iets wilt gebruiken van een ander. Weten hoe het voelt als iemand iets kwijt is.
	4. Onpartijdigheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen (On)partijdigheid bij het voetballen op het schoolplein)	<u>Vaardigheden:</u> Op een rustige manier 'nee' kunnen zeggen. Tijdens een ruzie het 'goed' kunnen maken. <u>Kennis:</u> Weten dat je bij een ruzie anderen kunt helpen. Weten op welke manieren dat kan. Weten hoe je rustig blijft als je boos bent. Weten dat je eerst moet denken en dan doen. Weten of jij dingen doet zonder nadenken.
Betrouwbaarheid	5. Integriteit	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Wie nodig ik uit voor mijn feestje? Echte vrienden of...)	<u>Vaardigheden:</u> Gevoelens van schaamte en teleurstelling kunnen herkennen en benoemen. Een geheim kunnen bewaren. <u>Kennis:</u> Weten dat lang nadenken over een keuze voor- en nadelen heeft, weten of je zelf lang moet nadenken. Weten wat je wel/niet doet als je iemands vriendje bent. Iets afspreken betekent dat je het allebei mee eens moet zijn. Weten wat je kunt doen als je een geheim hebt verklapt.

	6. Waarheidsgetrouw	<p>Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen.</p> <p>(Bloempot omgegooid, wie heeft dat gedaan? Klikken?)</p>	<p><u>Vaardigheden:</u> Op een leuke manier kunnen reageren op een voorstel van een ander. Op een aardige manier zeggen dat je een idee niet leuk vindt. Kunnen zeggen dat je iets niet aardig vindt. Boos zijn, maar rustig kunnen blijven.</p> <p><u>Kennis:</u> Weten dat je een ander kunt laten winnen zonder dat te zeggen. Weten dat je mag zeggen dat je iets niet leuk vindt. Weten dat een ander iets per ongeluk of expres kan hebben gedaan.</p>
Zelfbeheersing	7. Geduld	<p>Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen</p> <p>(Als iedereen zijn werk klaar heeft gaan ze film kijken, maar nog niet iedereen is klaar)</p>	<p><u>Vaardigheden:</u> Kunnen presenteren van een idee. Van te voren bedenken wat je wilt vertellen. Duidelijk kunnen zeggen als je iets van een ander wilt gebruiken. Tijdens een ruzie het 'goed' kunnen maken.</p> <p><u>Kennis:</u> Weten dat je het moet vragen iets te gebruiken waar een ander mee bezig is, weten dat je soms op je beurt moet wachten. Weten dat je eerst moet denken en dan doen. Weten of jij dingen doet zonder nadenken.</p>
Fatsoen	8. Voorkomendheid	<p>Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen</p> <p>(Op iemand wachten....)</p>	<p><u>Vaardigheden:</u> Rekening kunnen houden met andere voorkeuren.</p> <p><u>Kennis:</u> Weten dat het aardig is om rekening te houden met de wensen van een ander. Weten dat je soms de zin van een ander moet doen. Weten hoe het voelt als je je eigen voorkeur opzij zet. Weten dat het aardig is om rekening te houden met de voorkeur van de ander.</p>

Groep 4:		Doelen les 1t/m 3	Doelen facultatieve les
Weldadigheid:	1. Onbaatzuchtigheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Poes is zoek, helpen zoeken of gamen)	<u>Vaardigheden:</u> Kunnen zien als iemand iets naars moet doen/meegemaakt heeft. <u>Kennis:</u> Weten dat het aardig is om rekening te houden met de wensen van een ander. Weten dat je soms de zin van een ander moet doen. Weten dat je persoonlijkheid een rol speelt bij het inschatten van anderzins gevoelens.
	2. Zorgzaamheid voor de omgeving	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Planten kapotmaken, omdat je even snel ergens heen moet en een kortere route neemt)	<u>Vaardigheden:</u> Ervaringen kunnen delen over ergens nieuw zijn. Als iemand ergens nieuw is kunnen vragen of je iets van een ander mag gebruiken. <u>Kennis:</u> Weten dat je niet graag iets uitleent waar je zuinig op bent. Weten wat je voor iemand kan doen al deze ergens nieuw zijn. Weten hoe het voelt om ergens nieuw te zien.
Betrouwbaarheid	3. Geloofwaardigheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Iemand anders de schuld geven, beloven de waarheid niet te zeggen)	<u>Vaardigheden:</u> Gevoelens van schaamte en teleurstelling kunnen herkennen en benoemen. Een afspraak af kunnen zeggen. Kunnen zeggen wat je voelt als de afspraak niet nagekomen wordt. Een geheim kunnen bewaren. <u>Kennis:</u> Welke gevoelens heb jij en anderen als je je niet aan de afspraak houdt, weten welke redenen dat kunnen zijn. Weten dat mensen zich soms niet aan hun afspraak houden. Weten wat je voelt als de afspraak niet nagekomen wordt. . Weten wat je kunt doen als je een geheim hebt verklapt.

	4. Trouw	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Je beste vriend wordt ingepikt)	<u>Vaardigheden</u> : Kunnen zeggen wat je voelt als de afspraak niet nagekomen wordt. Een oplossing kunnen zoeken als je een afspraak wilt veranderen. <u>Kennis</u> : Weten wat je wel/niet moet doen als je iemands vriendje bent, weten dat je het allebei eens moet zijn als je iets afspreekt. Weten wat je voelt als de afspraak niet nagekomen wordt. Weten dat mensen zich soms niet aan hun afspraak houden.
Rechtvaardigheid	5. Gelijkheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Soms heeft het voordelen/nadelen om ouder/jonger en groter/kleiner te zijn)	<u>Vaardigheden</u> : Een compromis kunnen bedenken. Kunnen zeggen dat je iets niet aardig vindt. Boos zijn, maar rustig kunnen blijven. <u>Kennis</u> : Weten dat je een ruzie kunt oplossen door een compromis te sluiten. Weten dat een ander iets per ongeluk of expres kan hebben gedaan.
Zelfbeheersing	6. Standvastigheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Laat je je verleiden om iets te doen wat niet mag? Of blijf je bij je eigen mening).	<u>Vaardigheden</u> : Kunnen vasthouden aan je eigen mening. Op een aardige manier zeggen dat je een idee niet leuk vindt. (Weten dat dat mag). Kunnen zeggen dat je iets niet aardig vindt. Boos zijn, maar rustig kunnen blijven. <u>Kennis</u> : Weten dat meningen kunnen verschillen. Weten dat het niet erg is als een ander een andere mening heeft. Weten dat je een afwijkende mening mag/kan hebben. Weten hoe dat voelt.
Fatsoen	7. Beleefdheid	Inleven, wederzijds perspectief, oplossingen aandragen, gevolgen van die oplossingen. (Verschillende manieren in huis. Je/u, ouders bij voornaam noemen, bidden voor het eten etc)	<u>Vaardigheden</u> : Op een nette manier kunnen zeggen dat iemand je vergeet. Rekening kunnen houden met andere voorkeuren. <u>Kennis</u> : Weten dat je er iets van kunt zeggen al een ander iets vergeet. Weten hoe het voelt als je je eigen voorkeur opzij zet. Weten dat het aardig is om rekening te houden met de voorkeur van de ander.

- In groep 5 t/m 8 wordt er gewerkt rondom 1 verhaal. Vanuit dat verhaal werken de kinderen in 4 groepen:
 - Groep 1: betreft het verhaal op zichzelf (Heb jij dat ook?)
 - Groep 2: maakt een stripverhaal (Kruip in de huid van....)
 - Groep 3: vormt een eigen mening (ik vind.....)
 - Groep 4: speelt het verhaal op meerdere manieren uit (En toen...)
- Presentaties
- Huiswerk
- Informatie voor ouders

Groep 5:		Doel:
basisproject	1. Samenwerken	Kennismaken opzet/werkvormen methode, ook ervaren van de verschillende rollen bij het samen werken. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een stil persoon moet groepsleider zijn en een leider moet zich schikken)
Weldadigheid:	2. Verdraagzaamheid	Een standpunt innemen waarin verdraagzaamheid (weldadigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een meisje irriteert zich aan haar rokende vader, waardoor ze bijna te laat komt voor de bioscoop.
Rechtvaardigheid	3. Gelijkheid	Een standpunt innemen waarin gelijkheid (rechtvaardigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2 zusjes werken in de tuin. Ze krijgen er geld voor. Oudste zusje doet meer....krijgt ze dan ook meer geld. Buurvrouw zegt: eerlijk verdelen!
Betrouwbaarheid	4. Oprechtheid	Een standpunt innemen waarin oprechtheid (betrouwbaarheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een zelfgemaakte taart is niet lekker. Zeg je dat of zeg je niets.
	5. Waarheidsgetrouw	Een standpunt innemen waarin waarheidsgetrouw (betrouwbaarheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liegen om indruk te maken.
Fatsoen	6. voorkomendheid	Een standpunt innemen waarin voorkomendheid (fatsoen) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een jongen in de bus ziet dat iemand de bus gaat missen. Zegt hij dat de chauffeur even moet wachten.
Zelfbeheersing	7. Geduld	Een standpunt innemen waarin geduld (zelfbeheersing) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sparen tot je genoeg geld hebt voor een game of met minder geld een andere game, terwijl je liever die duurdere wilt hebben.
	8. Doorzettingsvermogen	Een standpunt innemen waarin doorzettingsvermogen (zelfbeheersing) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een meisje kan niet zo goed skaten dan haar vriendinnen. Na 2 valpartijen wil ze ermee stoppen of zet ze door?

Groep 6:		Doel:
basisproject	1. Rollenspel	Inzicht krijgen in zaken die meespelen bij een rollenspel. Oefenen in het opzetten en uitspelen daarvan en reflecteren <ul style="list-style-type: none"> Meisje heeft verhalenwedstrijd gewonnen, wordt film van gemaakt, moet veel doen, onzekerheid
Weldadigheid:	2. behulpzaamheid	Een standpunt innemen waarin behulpzaamheid (weldadigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> Een jongen wil zijn jongere zusje helpen bij een kleurwedstrijd, maar zij wil het zelf doen.
Rechtvaardigheid	3. Onpartijdigheid	Een standpunt innemen waarin onpartijdigheid (rechtvaardigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> Een jongen moet zijn mening geven over 2 spreekbeurten, één van zijn vriend en één van een opschepper. Die van de opschepper was veel beter. Wat gaat hij zeggen?
Betrouwbaarheid	4. Geloofwaardigheid	Een standpunt innemen waarin geloofwaardigheid (betrouwbaarheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> Een meisje weet dat haar vriendin door haar vader geslagen wordt, maar moet beloven daar niets van te zeggen.
	5. Integriteit	Een standpunt innemen waarin integriteit (betrouwbaarheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> De beste vriendin van een meisje biedt geld, als zij, de meiden waarmee ze in een playbackact zit, ompraat, zodat haar beste vriendin ook mee mag doen.
Fatsoen	6. goedgemanierdheid	Een standpunt innemen waarin goedgemanierdheid (fatsoen) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> Een meisje heeft hele goede manieren. Zij is behulpzaam, maar iedereen gaat ervan uit dat ze dat altijd doet. Ze wordt op een bepaald moment daarin niet meer gewaardeerd en besluit te stoppen met deze goede manieren.
Zelfbeheersing	7. Respect voor jezelf	Een standpunt innemen waarin respect voor jezelf (zelfbeheersing) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> Een meisje moet iets doen om bij een geheime vriendinnenclub te komen, wat in strijd is met respect voor jezelf.
	8. Standvastigheid	Een standpunt innemen waarin standvastigheid (zelfbeheersing) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> Een jongen zit op ballet en wordt daarom uitgelachen.

Groep 7:		Doel:
basisproject	1. Interview	Inzicht krijgen in zaken die meespelen bij het opstellen, houden en verwerken van interviews en enquêtes. <ul style="list-style-type: none"> Een meester heeft een tas gevonden in het park. Nadat hij erin gekeken, wist hij dat het naar de politie moest. Nu is er (tegen de wil van de meester) een heel mediacircus aan de gang.

Weldadigheid:	2. Onbaatzuchtigheid	Een standpunt innemen waarin onbaatzuchtigheid (weldadigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een meisje is bijna te laat voor school(reisje). Degene die niet op tijd is, mag niet mee. Tijdens de race naar school ziet ze een oude menrouw vallen. Wat doet ze?
Rechtvaardigheid	3. Eerbied voor eigendom	Een standpunt innemen waarin eerbied voor eigendom (rechtvaardigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een jongen krijgt teveel geld terug in een supermarkt. Wat doet hij?
Betrouwbaarheid	4. Trouw	Een standpunt innemen waarin trouw (betrouwbaarheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ De oma van een meisje is dement en woont in een verpleegtehuis. Haar opa heeft een nieuwe vriendin en wil dat het meisje kennismaakt.
Zelfbeheersing	5. standvastigheid	Een standpunt innemen waarin standvastigheid (zelfbeheersing) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een jongen heeft ingestemd met het kopen van een trui, omdat zijn moeder hem mooi vond. Hij doet hem alleen nooit aan. Er is ruzie, omdat hij toch ingestemd had, terwijl hij hem niet mooi vond.
Vrijheid		Inzicht krijgen en een standpunt bepalen in morele situaties waarin vrijheid een rol speelt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een jongen wordt verboden door zijn ouders om nog langer met een verkeerd vriendje om te gaan. Anders krijgt hij huisarrest.
Tolerantie		Inzicht krijgen en een standpunt bepalen in morele situaties waarin vrijheid een rol speelt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een scheidsrechter bij de voetbal twijfelt of hij de wedstrijd stil moet leggen, omdat er rare dingen geroepen worden vanaf de tribune over één persoon.

Groep 8:		Doel:
<u>basisproject</u>	1. Stellingen	Inzicht krijgen en oefenen in zaken die meespelen bij het bedenken, verdedigen en aanvallen van stellingen en het voeren van een discussie <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verschil tussen mensen die heel duidelijk een eigen mening hebben/verklaren en mensen die geen duidelijke mening hebben en zich op de achtergrond houden.
Weldadigheid:	2. Zorgzaamheid voor de omgeving	Een standpunt innemen waarin zorgzaamheid voor de omgeving (weldadigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ De vrienden van een jongen willen nadat ze met een vergrootglas allerlei dingen in de brand hebben gestoken het nu proberen bij een lieveheersbeestje. De jongen wil dit eigenlijk niet. Wat doet hij?
Rechtvaardigheid	3. Onpartijdigheid	Een standpunt innemen waarin onpartijdigheid (rechtvaardigheid) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is een wachtlijst in het ziekenhuis. Gaat de chirurg een bekende hoger op de wachtlijst zetten?
Fatsoen	4. Beleefdheid	Een standpunt innemen waarin beleefdheid (fatsoen) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ 3 Moppen over beleefdheid

Zelfbeheersing	5. Moed	Een standpunt innemen waarin moed (zelfbeheersing) een rol speelt in morele situaties. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een jongen twijfelt over het helpen van een jongen die door een groepje andere jongens gepest wordt.
Vrijheid		Inzicht krijgen en een standpunt bepalen in morele situaties waarin vrijheid een rol speelt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een meisje heeft een baantje. Ze hebben nog iemand nodig. Ze zegt wel iemand te weten, een vriendin, maar die mag niet komen werken, omdat de baas vindt dat ze er niet representatief uitziet.
Tolerantie		Inzicht krijgen en een standpunt bepalen in morele situaties waarin tolerantie een rol speelt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een discriminerende groep mensen schopt herrie in een discotheek. Deze mensen discrimineren gehandicapten, buitenlanders, bejaarden. Elke week onrust. Wat doet de disco-eigenaar?
Solidariteit		Inzicht krijgen en een standpunt bepalen in morele situaties waarin solidariteit een rol speelt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een afspraak nakomen (??) als er iets anders belangrijks tussenkomt.
Solidariteit		Inzicht krijgen en een standpunt bepalen in morele situaties waarin solidariteit een rol speelt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er dreigen ontslagen te vallen. Men gaat staken. Doe je mee met de staking uit solidariteit met je collega's, terwijl je zelf wel je baan mag houden

6.2 Overzicht van andere activiteiten voor participatie, democratie en identiteit op de Toermalijn

Naast de wekelijks terugkomende lessen, welke op het lesrooster staan, worden er op de Toermalijn verschillende activiteiten ondernomen om actief burgerschap en sociale integratie nog meer te bevorderen. Deze worden hieronder wel beschreven:

(D)agelijks, (W)ekelijks, (M)aandelijks, (J)aarlijks, 2J = elke 2 jaar, (I)ncidenteel, (S)tructureel

Democratie:

	Groep	
Groepswerk	1 t/m 8	S
Deelname aan kringgesprek	1 t/m 8	W
Afspraken en regels in de klas.	1 t/m 8	J,S
Methode: Kinderen en hun morele talenten	1 t/m 8	W
Methode: Kinderen en hun sociale talenten, soemokaarten, binoboekjes	1 t/m 8	I
Burgerschap in "Huisje, boompje, beestje"	3	S
Anti-pestaanpak	1 t/m 8	S
Leerlingenraad	5 t/m 8	M
Samenwerking	1 t/m 8	D
Organiseren disco	7,8	J
Vrijheid vieren (4/5 mei)	6,7,8	J
Samenwerking met andere scholen	1 t/m 8	J
Lessen over ontstaan democratie Nederland (WO methode)	7,8	J
Overheid in de klas (Dag van Respect)	7,8	J
Jeugdjournaal, tv-weekjournaal, nieuws uit de natuur	5, 6,7,8	D, W

Participatie

	Groep	
Verantwoordelijkheden in de klas (taken)	1 t/m 8	S
Oud-leerlingen in de klas	8	J
Kaart/bezoek zieke leerlingen /geboorte	1 t/m 8	I
Geld inzamelen voor een goed doel	1 t/m 8	J
Vroeg- en voorschoolse educatie	1,2	J
Versiering van de schoolomgeving bij feestdagen	1 t/m 8	S
Dag van de dialoog	8	J
Pannenkoekendag	5 t/m 8	J
Hulp bij fancy fair (vastenactie)	7,8	J

Identiteit

	Groep	
Bezoek aan de bibliotheek	1 t/m 6	J
Bezoek aan scholen van het voortgezet onderwijs	8	J
3Kernen avondvierdaagse	1 t/m 8	J
Eigen omgeving leren kennen en cultuureducatie	1 t/m 8	J en S
Vieren (maandsluitingen/musical/landelijke feestdagen)	1 t/m 8	S
Aandacht voor feesten met verschillende religieuze achtergronden	1 t/m 8	S
Levensbeschouwelijk onderwijs	7,8	J,S

Volgen van de troonrede	7,8	J
Samenwerken met verschillende kinderen	1 t/m 8	S
Kennismaken verschillende sportclubs	3 t/m 8	J
Rechten van de mens/ Amnesty International	7,8	2J
GG&GD	7,8	2J
Bureau Halt	7,8	J
Jeugd EHBO	8	J
mediawijsheid	6	J

6.3 Uitwerking van andere activiteiten voor democratie, participatie en identiteit op de Toermalijn

6.3.1 Democratie

Groepswerk (S)

Op de Toermalijn hebben we gekozen voor het werken in groepjes. Op deze manier leren de kinderen van en met elkaar. Ze leren dat er in een klas een veelheid is van meningen, werkwijzen, geloofsovertuigingen etc. De kinderen leren d.m.v. groepswerk met elkaar samen te werken en omgaan met verschillende ideeën. Op deze wijze worden ze voorbereid op de maatschappij, waarin zij ook met verschillende mensen moeten leven en werken. Na iedere vakantie wisselen de groepjes om het leren werken met verschillende mensen te vergroten.

Deelname in een kringgesprek.(D,W)

De kring is een, vaker in de week terugkomende, klassenopstelling. De kring wordt voor meerdere activiteiten/doeleinden gebruikt: Als vertelkring, met taal –en rekenactiviteiten, voor sociale vaardigheidslessen. Ook wordt er gediscussieerd of gedebatteerd over actuele onderwerpen. De kinderen krijgen hierbij bepaalde rollen toebedeeld (gespreksleider, notulist, voor of tegen een bepaald idee). Zij leren hierbij duidelijke standpunten en meningen te verwoorden en argumenten aan te dragen om anderen te overtuigen. Op deze manier proberen we de kinderen hun mening goed te laten onderbouwen, zodat ze (later) ook actief kunnen deelnemen aan discussies op maatschappelijk gebied.

Afspraken en regels in de klas.(J,S)

Aan het begin van een nieuw schooljaar stelt de leerkracht samen met de kinderen de klassenregels op. De bedoeling is dat kinderen zelf kunnen aangeven welke regels er nodig zijn in de klas om samen een prettige werksfeer te creëren, waardoor ieder kind met plezier naar school gaat en zich optimaal kan ontwikkelen. Omdat dit samen met de kinderen gedaan wordt, wordt het door de hele klas breed gedragen. De ervaring leert dat, door het opstellen van regels samen met de kinderen, er zo goed als niets bijgesteld hoeft te worden, gedurende dat schooljaar.

Methode: Kinderen en hun morele talenten (W)

Vanuit deze methode bouwen we aan een doorgaande lijn op het gebied van waarden en normen. De doelen die hiervoor gesteld worden zijn beschreven in paragraaf 7.1

Methode: kinderen en hun sociale talenten, soemokaarten en binoboekjes (I)

Naast de lessen uit de wekelijks terugkerende ‘kinderen en hun morele talenten’, worden er bewuste keuzes gemaakt uit deze 3 methoden. Deze methoden worden gebruikt als verlengstuk. De lessen die voor de groep noodzakelijk zijn, dus aansluiten bij de actuele situatie in de klas.

Burgerschap in “Huisje, boompje, beestje” (J)

Het schooltelevisieprogramma “Huisje, boompje, beestje” besteedt 4 afleveringen aan burgerschap. Deze afleveringen worden gevolgd door groep 3/4. De kinderen worden d.m.v. dit programma op hun niveau benaderd, om ze bewust te laten worden van hun deelname aan de maatschappij.

Anti-pestaanpak (S)

Dit staat in zijn geheel beschreven in het veiligheid beleidsstuk. Hierin wordt aangegeven hoe de preventie en het adequaat handelen op het gebied van pesten geregeld is op de Toermalijn. Het pestprotocol en het gedragsprotocol zijn hierin ook terug te vinden.

Leerlingenraad.(J,S)

Aan het begin van een nieuw schooljaar worden er in de groepen 5 t/m 8 op een democratische manier klassenvertegenwoordigers gekozen. Uit elke groep komt er een kind, die plaats neemt in de leerlingenraad. In elke groep ligt er een schrift, waarin kinderen kunnen noteren wat er eventueel in de leerlingenraad besproken moet/kan worden. In de kring worden er ook punten aangeleverd, die voor de school en hun leerlingen een positieve wending kunnen geven. De leerlingen kunnen ideeën aandragen en meebeslissen voor het vieren van feesten. Deze leerlingen bespreken als vertegenwoordiging van hun groep in de leerlingenraad, samen met een leerkracht en een ouder wat mogelijk is. Op deze manier leren de leerlingen, dat hun mening telt op de Toermalijn en dat zij via een klassenvertegenwoordiger hun mening kunnen laten horen.

Samenwerking (D)

De samenwerking staat hoog in het vaandel op de Toermalijn. Samenwerking komt vooral naar voren bij de keuzelessen van de thematische wereldoriëntatie vakken, praktijklessen van verkeer, technieklessen (techniekoernooi), handvaardigheid etc. Ook worden bij feesten de leerlingen van de hele school (groep 1 t/m 8) af en toe gemengd, waarbij de oudere leerlingen de jongere leerlingen helpen bij knutselen, sporten etc. Op deze manier leren de kinderen ook verantwoordelijk te zijn voor anderen, waarbij het welbevinden van ieder individu centraal staat. Zo leren verschillende leeftijdsgroepen elkaar beter kennen, wat de leerlingen op de Toermalijn nog hechter maakt.

Organiseren disco (J)

De leerlingen van groep 7/8 organiseren zelf 2 keer per jaar een disco. De kinderen zijn zelf verantwoordelijk voor de uitnodiging, toestemming, aankleding, catering, muziek en sfeer. Zij leren hierdoor een feest overzien en welke organisatorische en inhoudelijke zaken hierbij naar voren komen

Vrijheid vieren (4/5 mei) (J)

In groep 7/8 wordt uitgebreid (en in groep 5/6 in wat mindere mate) ingegaan op de viering van vrijheid. (4/5 mei). Er wordt thematisch vanuit wereldoriëntatie gewerkt over de eerste en tweede wereldoorlog en de vrijheid die daaruit volgde. De kinderen leren hierbij dat leven in vrijheid en vrijheid van meningsuiting niet vanzelfsprekend is, maar dat zij zelf actief hieraan een steentje bij moeten dragen. Ook komt hierbij aan bod dat op dit moment elders in de wereld mensen niet in vrijheid kunnen leven en niet voor hun eigen mening uit kunnen komen en wat de oorzaken hiervan zijn. D.m.v. behandeling van dit thema met samenhangende keuzelessen brengen wij de basiskennis over rondom het begrip “vrijheid”.

Samenwerking met andere scholen (J)

Elk jaar wordt er een sportdag georganiseerd met de andere basisschool binnen Cothen. De organisatie is in handen van beide scholen en ook zijn er van beide scholen hulpouders betrokken. De groepen zijn gemengd, zowel qua school als qua leeftijd. Zij leren samen werken om hun doel te bereiken, maar ook verantwoordelijkheid ten opzicht van de jongere leerling.

Lessen over ontstaan democratie Nederland (J)

De kinderen leren tijdens wereldoriëntatie hoe de democratie is ontstaan in Nederland. Ook leren zij dat het elders op de wereld op een andere manier kan gaan. Zij leren dat het een recht is, als Nederlander te mogen stemmen voor een vertegenwoordiging in de regering.

In groep 7/8 wordt dit in het klein ook nagespeeld door middel van verkiezingen. Zo leren zij dat je een mening kunt hebben, deze goed moet kunnen onderbouwen om stemmers te winnen. De democratie, zoals in Nederland, wordt op deze manier aan de lijve ondervonden.

Overheid in de klas (J)

Elk jaar verzorgt een vertegenwoordiger vanuit de gemeente, tijdens 'de dag van respect' een gastles over dit onderwerp. Zij vertellen uit eigen ervaring hoe belangrijk respect is, voor henzelf als mens, tijdens het uitvoeren van hun beroep, voor alle inwoners van de gemeente Wijk bij Duurstede/Nederland/de wereld. Zij gaan met de leerlingen in discussie over wat respect voor hun betekent.

Jeugdjournaal, tv-weekjournaal, nieuws uit de natuur (D,W)

In de groepen 5 t/ 8 wordt wekelijks (soms dagelijks) het nieuws bijgehouden. N.a.v. deze nieuwsitems wordt er gesproken over actuele zaken die er in de hele wereld spelen.

Op deze manier zijn de leerlingen op de Toermalijn zich bewust van het feit dat de wereld groter is dan hun eigen omgeving. Zij leren dat er veel verschillende mensen en meningen zijn en dat wij vrij zijn deze meningen te laten horen. Zij leren ook dat er soms dingen gebeuren waar je geen vat op hebt en dat je soms anderen in de wereld kunt helpen op verschillende manieren. In groep 7 en 8 krijgen de leerlingen een luistervraag mee bij het kijken naar het tv-weekjournaal en wordt dit d.m.v. een discussie of debat verder uitgediept.

6.3.2 Participatie

Verantwoordelijkheden in de klas (taken) (S)

De leerlingen leren vanaf groep 1, dat iedereen verantwoordelijk is voor de sociale omgeving. De jongste leerlingen leren dat door samen te spelen en verantwoordelijk te zijn voor de spulletjes in de klas. De oudsten helpen en zijn een voorbeeld voor de jongste. In de wat hogere groepen uit zich deze betrokkenheid door het vervullen van taken binnen de klassensituatie. Deze taken wisselen wekelijks. In de allerhoogste groepen worden ook taken vervuld, die de organisatie van de school ten gunste beïnvloeden. Groep 7/8 is ook verantwoordelijk voor het plaatsen van de gymtoestellen in de gymzaal, waar alle groepen (met enige aanpassingen) gebruik van maakt.

Op deze manier leren de leerlingen dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun sociale leef/woon/schoolomgeving. De betrokkenheid en het zelfstandig participeren wordt hierdoor vergroot.

Oud-leerlingen in de klas (I)

Leerlingen vanuit het middelbaar onderwijs komen vertellen over hun ervaringen in het vervolgonderwijs. Zo leren zij kennis vergaren van "ervaringsdeskundigen".

Kaart/bezoek zieke leerlingen (I)

Als een kind of leerkracht langdurig ziek is wordt er door de groep een kaart gestuurd of wordt het kind of leerkracht verblijd met een bezoek.

Als er een broertje of zusje wordt geboren maakt de groep een cadeautje. Kinderen leren zichzelf verplaatsen in een ander individu en medeleven te tonen.

Geld inzamelen voor een goed doel (J)

Jaarlijks wordt er op de Toermalijn geld ingezameld voor een goed doel. De leerlingen leren dat mensen het elders op de wereld minder goed hebben dan wij hier in Nederland. D.m.v. een lessenserie maken de kinderen kennis met de achtergronden van deze specifieke gebieden en weten waarvoor hun ingezamelde geld voor gebruikt wordt. Op deze manier worden de kinderen bewust gemaakt van het feit dat zij blij en tevreden mogen zijn met de middelen die wij tot onze beschikking hebben.

Vroeg- en voorschoolse educatie (J)

Er vindt regelmatig overleg plaats met de voor- en naschoolse opvang en de kinderdagopvang, (Partou). Zowel op inhoudelijk gebied (de overdracht van leerlingen en overeenstemming van projecten (VVE)), als organisatorisch gebied (samenwerking bij activiteiten). De kinderen komen op verschillende plaatsen binnen de gemeenschap in aanraking met dezelfde thema's.

Dag van de dialoog (J)

In onze gemeente vinden jaarlijks tafelgesprekken plaats. Je praat met elkaar over een thema en volgens een speciale dialoogmethodiek. Hierbij staan respect, elkaar laten uitpraten en luisteren centraal. In een tijd waarin alles zo snel gaat en ieder druk is met zijn eigen dingen, zijn deze ontmoetingen een aangename verrassing en verrijking. Ook de bovenbouw leerlingen doen hieraan mee. Wij gaan altijd op bezoek bij het WOZOCO (woonzorgcomplex) en laten onze leerlingen ervaren d.m.v. een gesprek hoe anderen denken over bepaalde thema's.

Pannenkoekendag (J)

De mensen van het WOZOCO worden ieder jaar uitgenodigd om op onze school pannenkoeken te komen eten. De kinderen dekken de tafel, bakken pannenkoeken en serveren deze uit. Er ontstaan gesprekken tussen kinderen en de ouders. Ze leren elkaar kennen en dit brengt deze verschillende leeftijdsgroepen nader tot elkaar.

Hulp bij fancy fair (vastenactie) (J)

De leerlingen van groep 7 en 8 worden jaarlijks gevraagd te helpen bij de fancy fair. Het geld dat opgehaald wordt hiermee is voor de katholieke parochie en de vastenactie. De vastenactie heeft ieder jaar een ander goed doel. Zij leren zich vrijblijvend in te zetten voor de gemeenschap en mensen op de wereld die het minder goed hebben dan zichzelf.

6.3.3 Identiteit

Bezoek aan de bibliotheek (J)

De kinderen uit groep 1 t/m 6 gaan jaarlijks op bezoek bij de Cothense bibliotheek. Er wordt de mogelijkheid geboden om de kinderen vertrouwd te maken met de bibliotheek.

Bezoeken scholen van het voortgezet onderwijs. (J)

De leerlingen van groep 8 bezoeken drie verschillende middelbare scholen. Namelijk Revius Wijk, SGM Maarsbergen en Schoonoord Doorn. Samen met hun vertrouwde klasgenootjes ervaren zij hun eventuele toekomstige schoolomgeving.

De 3kernen avondvierdaagse (J)

De Toermalijn loopt elk jaar mee met de 3kernen avondvierdaagse. We proberen we de saamhorigheid en de sportiviteit te bevorderen door mee te doen aan een dorps activiteit.

Eigen omgeving leren kennen en cultuureducatie (J en S)

De kinderen van de Toermalijn leren over de geschiedenis en het heden van hun dorp en ervaren dat ze opgroeien in een veelzijdige leefomgeving. Dit wordt uitgebouwd door naast de lessen op school

ook een bezoek te brengen aan belangrijke plaatsen binnen het dorp. Bij groep 1/2 komt het ontdekken van hun eigen omgeving vooral terug in de projecten van het VVE (Vroeg- en voorschoolse educatie). Ook in de andere groepen staat de eigen omgeving centraal. Hoe ouder het kind, hoe groter hun omgeving.

Vanuit de cultuureducatie binnen de gemeente Wijk bij Duurstede, worden er verschillende culturele activiteiten bezocht. Dit om de kinderen in alle leeftijdsgroepen kennis te laten maken met het culturele aanbod binnen onze gemeente. Daarom woont iedere groep elk jaar een of meerdere culturele activiteiten bij. Bijv. bezoek Molen Cothen, theater Calypso, muziektheater Ton van Ginkel, Museum Dorestad etc.

Vieren (maandsluitingen/musical/landelijke feestdagen) (S)

Elke groep verzorgt 1 keer per jaar een optreden (maandsluiting). Groep 8 laat, ter ere van hun afscheid van de basisschool, hun musical aan het einde van het schooljaar zien. Op deze manier leren de kinderen zich te presenteren en gezamenlijk iets te vieren. Ook wordt er meerdere malen per jaar andere feesten gevierd. Bijv. Sinterklaas, Kerst, Lente, Koningsdag, verjaardagen etc. Zij leren dus ook deel te nemen aan landelijke feestdagen en de betekenis daarvan.

Feesten met religieuze achtergrond (S)

De Toermalijn is een openbare school, waar kinderen naar school gaan met verschillende religieuze achtergronden. Die verschillen nemen zij ook mee naar school. De leerkracht speelt in op de ervaringen en belevenissen van kinderen. Wanneer een kind een religieus feest viert, zal de rest van de klas daarvan de inhoud leren. Ook leren zij respect te hebben voor de levensovertuigingen van elkaar. In de bovenbouw worden door de leerkracht de wereldgodsdiensten onderwezen. De verschillen en overeenkomsten worden hierbij tegenover elkaar gezet. De leerlingen leren wat er met de geloofsfeesten gevierd wordt en komen op deze manier in aanraking met een veelheid van religies en gewoontes binnen onze maatschappij, waarbij wederzijds respect een speerpunt is. Zij zullen daardoor met een brede kennis en goed voorbereid op dit gebied de basisschool verlaten.

Levensbeschouwelijk onderwijs (J en S)

Tevens kunnen ouders aan het begin van het schooljaar aangeven of zij hun kind meer verdieping willen aanbieden op een religieuze stroming die hun voorkeur heeft. Een vakdocent geeft deze lessen in groep 7 en 8.. Ouders kunnen hierbij kiezen uit rooms katholiek, protestant christelijk, humanisme, islam en het hindoeïsme. Dit is een vrijwillige toevoeging tot levensbeschouwelijk onderwijs op de Toermalijn

Volgen van de troonrede (J)

In de midden- en bovenbouwgroepen wordt er op niveau van de kinderen de troonrede gevolgd en besproken. Aansluitend volgen er lessen met als inhoud het besturen van onze gemeente, Nederland en de EU. Zij zullen leren wat de prioriteiten zijn van een gemeente, een land of Europa en ook waarom. Ze zullen kennis maken met de democratie en leren dat iedereen meetelt en zijn mening kan en mag laten horen.

Samenwerken met verschillende kinderen (S)

Op de gehele Toermalijn wordt er samengewerkt door verschillende kinderen. Dit is ter bevordering van het sociale inlevingsvermogen, het behulpzaam zijn, respect voor de ander hebben, omgaan met verschillende meningen en vriendschap.

Vanaf groep 5 worden er ook werkstukken, collages en presentaties bij de wereldoriëntatie vakken in groepsverband gemaakt, waarbij samenwerking en een evenredige deelname van belang zijn. In groep 7/8 worden de boekverslagen ook door klasgenoten gelezen, zodat ze elkaars mening kunnen delen.

Kennismaken verschillende sportsclubs (J)

Elk jaar zijn we te gast bij diverse sportverenigingen om de kinderen kennis te laten maken met verschillende sporten binnen de gemeenschap. Er worden ook schooltoernooien georganiseerd om de sportiviteit onderling binnen de gemeente Wijk bij Duurstede, waaronder Cothen valt, te bevorderen.

Rechten van de mens/ Amnesty International (2J)

Elke 2 jaar staan er gastlessen van Amnesty International en vluchtelingenwerk op het programma van groep 7/8, waarbij de kinderen kennismaken met situaties in het buitenland, waarin de rechten van de mens geschonden worden. Van daaruit leren ze waardering te hebben voor de manier waarop wij hier in Nederland kunnen leven en wat er in de geschiedenis van Nederland is gebeurd om deze vrijheid en de rechten van de mens te kunnen blijven waarborgen.

GG&GD

De GG&GD verzorgt een lessenreeks voor groep 7/8 over roken, drank en drugs. Zij maken kennis met de gevaren en oefenen in vaardigheden om weerstand te bieden tegen deze verleidingen.

Bureau Halt

Bureau Halt waarschuwt d.m.v. een gastles onze leerlingen van groep 7/8, voor de gevolgen van wetsovertredingen. Hierbij gaat het vooral over de gevolgen voor je loopbaan als je in de tienerleeftijd (of daarna) de wet overtreedt. Met een strafblad zul je altijd hinder blijven ondervinden bij het zoeken naar een baan.

Jeugd EHBO

De EHBO vereniging verzorgt een cursus, waarin de leerlingen van groep 8, zowel theoretisch als in de praktijk, leren eerste hulp te bieden bij ongelukken. Zij sluiten deze lessen af met een theoretisch en praktisch examen en een jeugd EHBO diploma.

Mediawijsheid

In groep 6 wordt een lessenserie aangeboden, die de leerlingen bewust maakt over wat je kunt/moet doen om jezelf zoveel mogelijk te beschermen tegen de gevaren van social media.

7) Kwaliteitszorg: rapportage en evaluatie

De kwaliteit van het aspect Actief Burgerschap & Sociale Integratie evalueren wij vierjaarlijks.